

PŘIJATÉ TEXTY

P9_TA(2019)0020

Patentovatelnost rostlin a v podstatě biologických procesů

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 19. září 2019 o patentovatelnosti rostlin a v podstatě biologických procesů (2019/2800(RSP))

Evropský parlament,

- s ohledem na své usnesení ze dne 10. května 2012 o patentování v podstatě biologických způsobů šlechtění¹,
- s ohledem na své usnesení ze dne 17. prosince 2015 o patentech a právech šlechtitelů rostlin²,
- s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady 98/44/ES ze dne 6. července 1998 o právní ochraně biotechnologických vynálezů³, zejména na její článek 4, v němž se stanoví, že produkty získané v podstatě biologickými způsoby patentovatelné nejsou,
- s ohledem na Evropskou patentovou úmluvu ze dne 5. října 1973, zejména na čl. 53 písm. b) této úmluvy,
- s ohledem na prováděcí předpis k Evropské patentové úmluvě, zejména na článek 26 tohoto předpisu, který stanoví, že pro evropské patentové přihlášky a patenty týkající se biotechnologických vynálezů se jako doplňující prostředek výkladu použije směrnice 98/44/ES,
- s ohledem na oznámení Komise ze dne 8. listopadu 2016 o určitých člancích směrnice Evropského parlamentu a Rady 98/44/ES o právní ochraně biotechnologických vynálezů⁴,
- s ohledem na závěry Rady ze dne 1. března 2017 k oznámení Komise o určitých člancích směrnice Evropského parlamentu a Rady 98/44/ES o právní ochraně biotechnologických vynálezů⁵,

¹ Úř. věst. C 261 E, 10.9.2013, s. 31.

² Úř. věst. C 399, 24.11.2017, s. 188.

³ Úř. věst. L 213, 30.7.1998, s. 13.

⁴ Úř. věst. C 411, 8.11.2016, s. 3.

⁵ Úř. věst. C 65, 1.3.2017, s. 2.

- s ohledem na rozhodnutí správní rady Evropské patentové organizace ze dne 29. června 2017, kterým se pozměňují články 27 a 28 prováděcího předpisu k Evropské patentové úmluvě (CA/D 6/17)¹,
 - s ohledem na to, že předseda Evropského patentového úřadu (EPÚ) postoupil velkému stížnostnímu senátu EPÚ několik otázek týkajících se rozhodnutí T 1063/18 technického stížnostního senátu 3.3.04 EPÚ ze dne 5. prosince 2018²,
 - s ohledem na nařízení Rady (ES) č. 2100/94 ze dne 27. července 1994 o odrůdových právech Společenství³ (dále jen „nařízení Rady (ES) č. 2100/94“), zejména na čl. 15 písm. c) tohoto nařízení, v němž se stanoví výjimka pro šlechtitele,
 - s ohledem na Dohodu o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví, včetně obchodu s padělkami (TRIPS), a zejména na čl. 27 odst. 3 této dohody,
 - s ohledem na čl. 136 odst. 5 a čl. 132 odst. 4 jednacího řádu,
- A. vzhledem k tomu, že přístup k rostlinnému materiálu (včetně znaků rostlin) je naprosto zásadní pro inovační kapacitu evropského odvětví šlechtění rostlin a zemědělství, pro jejich konkurenceschopnost a vývoj nových odrůd rostlin, aby bylo možné zaručit potravinovou bezpečnost v celosvětovém měřítku, vyrovnat se se změnou klimatu a předcházet monopolům ve šlechtitelském odvětví a zároveň poskytnout více příležitostí malým a středním podnikům a zemědělcům;
 - B. vzhledem k tomu, že jakékoli omezení nebo pokus o zamezení přístupu ke genetickým zdrojům může vést k nadměrné koncentraci trhu v odvětví šlechtění rostlin na úkor hospodářské soutěže, spotřebitelů, evropského vnitřního trhu a potravinové bezpečnosti;
 - C. vzhledem k tomu, že patenty na produkty získané v podstatě biologickými procesy nebo patenty na genetický materiál nezbytný pro konvenční šlechtění oslabují výjimku stanovenou v čl. 53 písm. b) Evropské patentové úmluvy a v článku 4 směrnice 98/44/ES;
 - D. vzhledem k tomu, že produkty získané v podstatě biologickými procesy, jako jsou rostliny, semena, původní znaky a geny, nesmí být patentovatelné;
 - E. vzhledem k tomu, že šlechtění rostlin a zvířat je proces, který využívali zemědělci a zemědělské komunity od počátků zemědělství, a vzhledem k tomu, že neomezené využívání odrůd a metod šlechtění je důležité pro genetickou rozmanitost;
 - F. vzhledem k tomu, že směrnice 98/44/ES upravuje biotechnologické vynálezy, a zejména genetické inženýrství;
 - G. vzhledem k tomu, že Komise ve svém oznámení ze dne 8. listopadu 2016 dochází k závěru, že normotvůrce EU měl v úmyslu přijetím směrnice 98/44/ES znemožnit patentovatelnost produktů získaných v podstatě biologickými procesy;
 - H. vzhledem k tomu, že Rada ve svých závěrech ze dne 3. února 2017 toto oznámení

¹ Úřední věstník Evropského patentového úřadu, A56, 31.7.2017.

² Úřední věstník Evropského patentového úřadu, A52, 31.5.2019.

³ Úř. věst. L 227, 1.9.1994, s. 1.

Komise vítá; vzhledem k tomu, že všichni zapojení zákonodárci EU jasně uvedli, že normotvůrce EU měl při přijímání směrnice 98/44/ES v úmyslu znemožnit patentovatelnost produktů získaných v podstatě biologickými procesy;

- I. vzhledem k tomu, že správní rada Evropské patentové organizace dne 29. června 2017 změnila články 27 a 28 prováděcího předpisu k Evropské patentové úmluvě¹ a rozhodla, že patenty na zvířata a rostliny vyšlechtěné v podstatě biologickými postupy jsou zakázány;
 - J. vzhledem k tomu, že 38 smluvních států Evropské patentové úmluvy potvrdilo, že jejich vnitrostátní právní předpisy a zvyklosti byly přizpůsobeny tak, že v zásadě znemožňují patentovatelnost produktů získaných v podstatě biologickými procesy;
 - K. vzhledem k tomu, že smluvní státy Evropské patentové úmluvy vyjádřily své znepokojení v souvislosti s právní nejistotou vyvolanou rozhodnutím T 1063/18² technického odvolacího senátu 3.3.04 ze dne 5. prosince 2018;
 - L. vzhledem k tomu, že předseda EPÚ postoupil toto rozhodnutí velkému stížnostnímu senátu EPÚ během 159. zasedání správní rady v březnu 2019;
 - M. vzhledem k tomu, že na rozhodnutí EPÚ čeká v současnosti řada přihlášek týkajících se produktů získaných v podstatě biologickými procesy, přičemž žadatelé i všechny osoby, kterých se tyto patenty budou týkat, naléhavě potřebují právní jistotu ohledně platnosti pravidla 28 odst. 2;
 - N. vzhledem k tomu, že základní zásadou mezinárodního systému odrůdových práv založeného na úmluvě UPOV z roku 1991 a systému EU vycházejícího z nařízení Rady (ES) č. 2100/94 je to, že držitel odrůdových práv nemůže bránit dalším osobám v užívání chráněné odrůdy pro další šlechtění;
1. vyjadřuje své hluboké znepokojení nad rozhodnutím technického odvolacího senátu 3.3.04 EPÚ ze dne 5. prosince 2018 (T 1063/18), které vytváří právní nejistotu;
 2. opakuje, že v souladu se směrnicí 98/44/ES a záměrem normotvůrce EU nesmí být odrůdy rostlin a zvířat, včetně jejich částí a znaků, v podstatě biologické procesy a produkty pocházející z takovýchto procesů žádným způsobem patentovatelné;
 3. má za to, že vnitřní pravidla pro rozhodování EPÚ nesmí oslabovat demokratickou politickou kontrolu evropského patentového práva a jeho výklad, ani záměr normotvůrce, který objasnila Komise ve svém oznámení ze dne 8. listopadu 2016 o některých článcích směrnice Evropského parlamentu a Rady 98/44/ES o právní ochraně biotechnologických vynálezů;
 4. zastává názor, že jakýkoli pokus o patentování produktů pocházejících z konvenčního šlechtění, včetně křížení a selekce, nebo o patentování genetických materiálů nezbytných pro konvenční šlechtění oslabuje výjimku z patentovatelnosti stanovenou v čl. 53 písm. b) Evropské patentové úmluvy a v článku 4 směrnice 98/44/ES;
 5. vyzývá Komisi a členské státy, aby učinily vše, co je v jejich silách, a zajistily právní

¹ Úřední věstník Evropského patentového úřadu, A56, 31.7.2017 (CA/D 6/17).

² <https://www.epo.org/news-issues/news/2019/20190329.html>

jednoznačnost, pokud jde o zákaz patentovatelnosti produktů získaných v podstatě biologickými způsoby ze strany EPÚ;

6. vítá oznámení Komise ze dne 8. listopadu 2016, které objasňuje, že zákonodárce EU měl v úmyslu přijetím směrnice 98/44/ES vyloučit patentovatelnost produktů získaných v podstatě biologickými procesy; vítá skutečnost, že smluvní státy Evropské patentové úmluvy přizpůsobily své právní předpisy a zvyklosti, a vítá rozhodnutí správní rady Evropské patentové organizace objasnit rozsah působnosti a smysl čl. 53 odst. b Evropské patentové úmluvy, pokud jde o výjimky z patentovatelnosti;
7. vyzývá Komisi a členské státy, aby chránily inovační kapacitu evropského odvětví šlechtění rostlin a zemědělství a obecný veřejný zájem a aby zajistily, že Unie skutečně zachovala zaručený přístup k materiálu získanému v podstatě biologickými postupy šlechtění rostlin a jeho využívání, tak aby nedošlo k případnému rozporu s postupy zajišťujícími práva zemědělců a výjimku pro šlechtitele;
8. naléhavě proto vyzývá Komisi, aby velkému stížnostnímu senátu EPÚ do 1. října 2019 předložila *amicus curiae*, kterým podpoří závěry uvedené v jejím oznámení z roku 2016, tedy že záměrem normotvůrce EU při přijímání směrnice 98/44/ES bylo znemožnit patentovatelnost produktů získaných v podstatě biologickými procesy, a aby toto usnesení přiložila ke svému prohlášení;
9. vyzývá velký stížnostní senát EPÚ, aby kladnou odpovědí na otázky, které mu postoupil předseda EPÚ, neprodleně obnovil právní jistotu v zájmu šlechtitelů, zemědělců a veřejnosti;
10. vyzývá Komisi, aby se aktivně zapojila do jednání o dohodách o obchodu a partnerství se třetími zeměmi s cílem zajistit, aby v podstatě biologické procesy a jejich produkty nebylo možné patentovat;
11. vyzývá Komisi, aby v rámci debaty o harmonizaci mnohostranného patentového práva usilovala o zamezení patentovatelnosti v podstatě biologických procesů a jejich produktů;
12. vyzývá Komisi, aby podala zprávu o vývoji a dopadech patentového práva v oblasti biotechnologie a genetického inženýrství, jak je požadováno v čl. 16 písm. c) směrnice 98/44/ES a jak Parlament požadoval ve svém usnesení ze dne 17. prosince 2015 o patentování a právech šlechtitelů rostlin, a aby dále analyzovala otázky související s rozsahem ochrany patentů;
13. pověřuje svého předsedu, aby postoupil toto usnesení Komisi za účelem jeho vložení do písemného prohlášení velkému stížnostnímu senátu EPÚ do 1. října 2019, jakož i Radě.